

Locatie 'Heereweg' te Bakkum,
gemeente Castricum.
Een bureauonderzoek.

STAR 267
2010

E. Jacobs & H.W. van Klaveren

Colofon

Opdrachtgever
Dhr. F. la Croix

Datum
maart 2010

Versie
definitief

Auteurs
E. Jacobs & H.W. van Klaveren

Bestandsnaam
09054.bureauonderzoek.def.wpd

Projectcode Jacobs & Burnier
09054

ISBN-nummer
978-90-8762-166-7

Jacobs & Burnier
archeologisch projectbureau

adres
Veemarkt 186
1019 DG Amsterdam

telefoon
020 - 4637300

fax
020 - 4637277

e-mail
info@jacobs-burnier.nl

Jacobs & Burnier, archeologisch projectbureau V.O.F. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Inhoudsopgave

Administratieve gegevens	1
1. Inleiding	2
2. Onderzoeksopdracht en werkwijze	3
3. Onderzoeksgebied	4
4. Landschappelijke en aardwetenschappelijke context	5
4.1 Huidig en toekomstig grondgebruik	5
4.2 Geologische, geomorfologische en bodemkundige kenmerken	5
5. Historisch gebruik en bekende archeologische waarden	7
5.1 Historisch gebruik	7
5.2 Bekende archeologische en cultuurhistorische waarden	8
6. Verwachte archeologische waarden	10
7. Advies	11
Literatuur	12
Verantwoording	13
Afbeeldingen	13
Bestanden	13

Jaren	Archeologische perioden		Geologische perioden
1500	Nieuwe tijd		H O L O C E E N
450 na Chr.	Middeleeuwen	Laat	
		Vroeg	
12 voor Chr.	Romeinse Tijd	Laat	
		Midden	
		Vroeg	
800	IJzertijd	Laat	
		Midden	
		Vroeg	
2000	Bronstijd	Laat	
		Midden	
		Vroeg	
5300	Neolithicum	Laat	
		Midden	
8800	Mesolithicum	Vroeg	
		Laat	
		Midden	
		Vroeg	
voor 300.000	Paleolithicum	Laat	P L E I S T O C E E N
		Midden	
		Vroeg	

Archeologische perioden en aanvang tijdvakken in jaren

Administratieve gegevens

Opdrachtgever

Dhr. F. la Croix
Heereweg 89
1901 MC Castricum
contactpersoon
Dhr. F. La Croix
Tel.: 0251 - 650893

Uitvoerder

Jacobs & Burnier, archeologisch projectbureau
Veemarkt 186
1019 DG Amsterdam
contactpersoon
Dhr. E. Jacobs
Tel.: 020 - 4637300

Bevoegde overheid

Gemeente Castricum
Afd. Maatschappelijke Ontwikkeling
Postbus 21
1900 BH Castricum
contactpersoon
Dhr. H.C.P. Veenema
Tel.: 0251 - 661122

Locatie

gemeente
Castricum
plaats
Bakkum
toponiem
Heereweg
kadaster
gemeente Castricum, sectie E, nr. 76

Kaartblad

19C

RD-coördinaten

N 105493 / 509449
W 105481 / 509438
O 105505 / 509433
Z 105492 / 509421

Archisnummers

meldingsnr.: 38184
onderzoeksnr.: 28758

J&B-projectcode

09054

1. Inleiding

In opdracht van de heer F. La Croix is ten behoeve van het project 'Heereweg' te Bakkum, gemeente Castricum, provincie Noord-Holland (afb. 1 en 2) in november 2009 door Jacobs & Burnier archeologisch projectbureau een bureauonderzoek uitgevoerd.

Aanleiding voor het onderzoek vormt de voorgenomen ontwikkeling van de locatie waarbij de ondergrond verstoord zal worden (afb. 2).

Volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) maakt de locatie evenwel deel uit van een zone waar een middelhoge kans ten aanzien van de aanwezigheid van archeologische waarden aan is toegekend.

Gezien de toegekende verwachtingswaarde is in het kader van de voorgenomen ontwikkeling archeologisch (voor)onderzoek door het bevoegd gezag verplicht gesteld.

Het voorliggende rapport beschrijft de resultaten van het naar aanleiding van deze verplichting uitgevoerde bureauonderzoek.

2. Onderzoeksopdracht en werkwijze

Doel van het bureauonderzoek betreft het aan de hand van bestaande bronnen verwerven van inzicht in de binnen het plangebied aanwezige bekende alsook verwachte archeologische waarden. Tevens is het bureauonderzoek gericht op het verkrijgen van inzicht in de geologische, geomorfologische en bodemkundige opbouw van het gebied.

Bij het uitvoeren van het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van de door de opdrachtgever verstrekte informatie, de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) van de provincie Noord-Holland, gegevens uit het Archeologisch Informatiesysteem (Archis II), het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) en relevante literatuur.

Aan de hand van de verkregen gegevens is vervolgens een gespecificeerde verwachting opgesteld, op basis waarvan een advies geformuleerd is met betrekking tot de eventuele noodzaak van vervolgonderzoek.

In overeenstemming met de in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 3.1 (KNA) genoemde specificaties is het onderzoek bij Archis II aangemeld en geregistreerd onder onderzoeksnummer 28758.

3. Onderzoeksgebied

Het plangebied is gelegen ten zuidoosten van het perceel Heereweg 87 te Bakkum, gemeente Castricum en betreft het terrein dat kadastraal geregistreerd staat als gemeente Castricum, sectie E, nr. 76 (afb. 1 en 2).

De oppervlakte van het plangebied bedraagt circa 350 m².

In het kader van het bureauonderzoek is evenwel niet alleen het plangebied bestudeerd, maar ook de directe omgeving daarvan. Het onderzoeksgebied is dus groter dan het plangebied.

4. Landschappelijke en aardwetenschappelijke context

4.1 Huidig en toekomstig grondgebruik

Op dit moment is het plangebied voorzien van bebouwing in de vorm van een zogenoemde tredmolen, dat wil zeggen een gebouw waarin paarden kunnen 'uitlopen'. Aan de noordwestzijde wordt het begrensd door een verharde weg, aan de noordoostzijde door een bijbehorende paardenstal en aan zuidwest- en zuidoostzijde door aangrenzende percelen. Het traject van de verharde weg en de direct daarlangs gelegen zone ligt beduidend hoger, circa 1,25 m + NAP, dan de iets verder daarvan af gelegen terreindelen, waarvan het maaiveld tussen circa 0,60 m + NAP en 0,80 m + NAP gelegen zijn. Waarschijnlijk is het traject van de weg dan ook in het verleden opgehoogd (afb. 3)

NAP- hoogte maaiveld: circa 1,25 m + NAP tot 0,60 m + NAP (www.ahn.nl)

Grondwatertrap: IV (Archis)

De voorgenomen ontwikkeling omvat uit de sloop van de bestaande tredmolen, waarna op dezelfde plaats nieuwbouw in de vorm van een restaurant zal plaatsvinden. Exacte gegevens over de omvang van de nieuwbouw, evenals de diepte tot waarop bodemverstorende activiteiten zullen plaatsvinden, zijn op dit moment onbekend, maar voorslagnog wordt uitgegaan van een verstoringsdiepte van circa 0,60 tot 0,80 m - mv.

4.2 Geologische, geomorfologische en bodemkundige kenmerken

De huidige rondom Castricum aan het oppervlak liggende afzettingen, evenals die in de ondiepe ondergrond, zijn gevormd gedurende het Holoceen. Bij de vorming van de afzettingen speelde de zee, zowel direct als indirect, een belangrijke rol.

Zo werd vanaf 5000 jaar geleden als gevolg van een afname in de stijging van de zeespiegel langs de Hollandse kust een aaneengesloten gordel van zandbanken, strandwallen genaamd, gevormd. Het steeds hoger en breder worden van de strandwallengordel, behorend tot het Laagpakket van Zandvoort, onderdeel van de Formatie van Naaldwijk, had tot gevolg dat de zee steeds minder frequent toegang had tot het getijdenbekken achter de strandwallen. Ook de openingen tussen de strandwallen, de zogenoemde zeegaten, waar de rivieren in zee uitmondden, slibden geleidelijk dicht.

Vanaf het moment dat binnen de onderzoeksregio de strandwallen zich op hun meest oostelijke positie - ter hoogte van de lijn Akersloot, Boekel en St. Pancras - stabiliseerden, begon langs de Hollandse kust een proces van westwaartse uitbouw (De Mulder *et al.* 2003). In perioden waarin de opbouw van de strandwallen stagneerde, ontwikkelde zich een lage vlakte, strandvlakte genaamd, tussen de strandwal en de zee. Een hierop volgende periode van verhoogde aanvoer van zand leidde tot de vorming van nieuwe zandbanken op de overgang van de zee en naar de strandvlakte. Op deze manier ontstond in een tijdsbestek van 2500 tot 3000 jaar een acht kilometer brede gordel van hoger en lager gelegen zandstroken.

Naarmate de strandwallen hoger werden en vaak genoeg droog vielen, kon een deel van het zand worden opgewaaid tot duinen (Berendsen 2000). Op deze wijze raakten de strandwallen bedekt met lage duinen, de zogenaamde 'Oude Duinen', behorend tot het laagpakket van Schoorl, onderdeel van de Formatie van Naaldwijk (De Mulder *et al.* 2003).

De vorming van een min of meer gesloten kustlijn maakte een einde aan het binnendringen van zeewater. In combinatie met het neerslagoverschot en de afvoer van water uit de omringende hogere delen van Nederland naar de kustvlakte trad al snel verzoeting van de tussen en achter de strandwallen gelegen strandvlakten op (De Mulder *et al.* 2003). Hierdoor

kon in deze gebieden op grote schaal veenvorming op gang komen waardoor een enkele meters dikke laag 'Hollandveen', behorend tot de Formatie van Nieuwkoop, ontstond (Berendsen 2000).

Nabij Castricum behield de zee via het Oer-IJ en het Zeegat van Bergen evenwel tot in de Romeinse tijd toegang tot het achterland (De Mulder e.a. 2003) en vond sedimentatie van kleien en zand plaats, allen behorend tot de Formatie van Naaldwijk. Pas toen het zeegat van Bergen omstreeks 3200 jaar geleden uiteindelijk sloot, nam de invloed van zee hier af.

Ruim voor het begin van de jaartelling startte een fase waarbij de mondingen van de grote rivieren zich weer begonnen te verruimen en de zee via nieuwe inbraken rond de bestaande riviermondingen in het achterliggende veengebied naar binnen kon dringen. Op verschillende plaatsen leidde dit tot erosie van het Hollandveen en de afzetting van kleidekken, behorende tot het laagpakket van Walcheren, onderdeel van de Formatie van Naaldwijk (De Mulder e.a. 2003)

Rond 900 AD kwam er een einde aan de veengroei. Omstreeks deze tijd werd in Noord-Holland ook begonnen met het op grote schaal ontginnen van de veengebieden. Aanvankelijk lag het oppervlak van het Hollandveen boven NAP (Rappol & Soonius 1994). Oxidatie, ontginning, ontwatering door drainage en turfwinning leidden evenwel tot een geleidelijke maar aanzienlijke maaiveldverlaging. Veel gebieden kwamen uiteindelijk 1 à 2 m onder de gemiddelde zeespiegel te liggen waardoor deze gevoelig werden voor overstromingen. Een periode van grote stormen in de loop van de 12de eeuw waarbij veel land verloren ging leidde er dan ook toe dat in die periode op grote schaal begonnen werd met de aanleg van dijken.

In de periode van ongeveer 1000 AD tot 1200 AD begon verder langs de kust een nieuwe fase van duinvorming, waarbij de langs de kust aanwezige Oude Duinen overstoven werden. De nieuwe duinen, die hierbij ontstonden worden de Jonge Duinen genoemd. Ook deze Jonge Duinen worden tot het laagpakket van Schoorl, onderdeel van de Formatie van Naaldwijk gerekend.

Vanaf de 18de eeuw werd een deel van de Duinen afgegraven. Het zand werd gebruikt voor stadsuitbreidingen, wegenaanleg en later ook voor de kalkzandsteen-fabricage.

De hier besproken onderzoekslocatie is gelegen op de overgang van Oud Duin-afzettingen, die in de periode tussen 1000 voor en 100 na Chr. gevormd zijn, naar een ten westen daarvan gelegen strandvlakte (zie Lange e.a. 2004).

Op de Geomorfologische kaart van Nederland (STIBOKA 1979) van Nederland bevindt de locatie zich in een zone, die gekarteerd is als 'vlakte, ontstaan door afgraving of egalisatie van duinen (eenheid 2M49), dichtbij de overgang naar een zone, die is aangegeven als 'binnendelta-vlakte, bedekt met klei of duinzand' (eenheid 2M31). Op basis van de geologische overzichtskaart van Nederland (www.dinoloket.nl) ligt de onderzoekslocatie in een zone met zeeklei op duin en strandzand.

Recent archeologisch onderzoek in de directe nabijheid van de locatie laat zien dat bovenstaande situering op de overgang van flank strandwal/Oud Duin naar naastgelegen strandvlakte inderdaad klopt (zie hoofdstuk 5.2).

Op de bodemkaart in Archis II bevindt het grootste deel van de locatie zich in een zone, die gekarteerd is als kalkhoudende vlakvaaggrond in matig fijn zand (Zn50A). Vaaggronden zijn gronden waarin na de sedimentatie (nog) geen bodemvormende processen hebben plaatsgevonden. In een vaaggrond ontbreekt daarom een B-horizont (afb. 4).

5. Historisch gebruik en bekende archeologische waarden

5.1 Historisch gebruik

Archeologische vondsten geven aan, dat de strandwal/Oud Duin afzettingen waarop Castricum gelegen is al vanaf de 3de eeuw voor Christus bewoond zijn. Ook uit de Romeinse tijd zijn bewoningssporen bekend. Vernatting van het landschap aan het eind van de Romeinse tijd leidde waarschijnlijk tot een breuk in de bewoning. In de loop van de 6de-7de eeuw AD kwam de bewoning echter weer op gang.

Wanneer de kern van het huidige Bakkum ontstond, is onbekend. Al in 980 AD wordt de nederzetting in de historische bronnen echter vermeld als 'Bacchem'. Aan het begin van de 15de eeuw vormde het dorp een heerlijkheid, die in bezit was van de familie van Egmond. Wanneer Bakkum een zelfstandige heerlijkheid werd, is niet bekend. De eerste vermelding van de heerlijkheid dateert uit 1429, toen Bakkum in leen gegeven werd aan Jan van Egmond.

In 1749 kocht Nicolaas Geelvinck, ambachtsheer van Castricum, de Heerlijkheid Bakkum. Vanaf dat moment raakten Bakkum en Castricum meer en meer met elkaar verbonden. De verbinding werd op 1 januari 1812 bij decreet van Napoleon bezegeld, toen Bakkum samengevoegd werd met Castricum.

Op de kaart van Jan Jansz. Dou betreffende 't Hoogh-heemraetschap vande Uytwaterende Sluysen in Kennermerlant ende West-Vriesland uit 1680 (druk 1682) is te zien dat de locatie tussen Bakkum en Castricum is gelegen (afb. 5.1). Voorzover de schaal van de kaart dat toelaat lijkt gesteld te kunnen worden dat dan op de onderzoekslocatie dan geen sprake is van bebouwing.

Ook op de Grote Historische Atlas van Nederland 1839 - 1859 is de locatie nog onbebouwd (afb. 5.2).

De Bonnekaart van 1900 toont een zelfde beeld (afb. 5.3), met die verstande dat dan ten noorden van de locatie sprake is van bebouwing. Ook is duidelijk te zien dat het gebied nu in gebruik is genomen als akker en/of weide.

5.2 Bekende archeologische waarden

Op de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) bevindt de locatie zich op de overgang van een zone waar een hoge kans ten aanzien van de aanwezigheid van archeologische waarden aan is toegekend, naar een zone met een middelhoge kans. Dit op basis van de ligging van de locatie op de overgang van strandwal/Oud Duin afzettingen naar de daarnaast gelegen strandvlakte-afzettingen. Met name de relatief hoger gelegen strandwal/Oud Duin afzettingen werden namelijk in het verleden door de mens vaak als vestigingslocatie uitgekozen.

Binnen het Archeologisch Informatiesysteem (Archis II) staan voor het plangebied zelf geen archeologische waarden geregistreerd. Wel zijn voor de directe omgeving diverse monumenten, onderzoeken en vondsten bekend. In het onderstaande worden deze kort besproken. De nummers tussen haakjes verwijzen naar de codes waaronder de desbetreffende archeologische waarden in Archis II (november 2009) geregistreerd staan (afb. 6).

Zo zijn in 2008 door Jacobs en Burnier, archeologisch projectbureau in de directe nabijheid van het plangebied twee archeologische onderzoeken uitgevoerd.

Een daarvan betreft een terrein op circa 130 m ten westen van het hier besproken plangebied (meldingsnr. 26554/onderzoeksnr. 20225). Hier kon worden vastgesteld dat

sprake is van strandwal/Oud Duin afzettingen, waarin aan de top sprake is van het voorkomen van twee, licht tot matig humeuze, bodems. De top van de bovenste bodem is daarbij aan de westzijde van het desbetreffende terrein gelegen op een hoogte van circa 0,59 m + NAP en lijkt van daaruit in oostelijke richting te dalen tot circa 0,36 m + NAP. Het beeld van het verloop van de onderste bodem is minder duidelijk vanwege het feit dat deze slechts bij enkele boringen en alleen ruim beneden de grondwaterspiegel is aangetroffen. Aanwijzingen, zoals vondsten en/of houtskoolpartikels, die erop zouden kunnen duiden dat de bodems menselijk beïnvloed zijn, zijn niet aangetroffen (Jacobs 2008). Op basis van de ligging op de flank en het ontbreken vondstmateriaal is het dan ook waarschijnlijk dat de bodems niet in verband gebracht moeten worden met nederzettingsactiviteiten in het verleden, maar hooguit met een gebruik als akker of weide.

Het tweede onderzoek betreft een booronderzoek op een terrein circa 150 m ten noordoosten van de huidige locatie (meldingsnr. 29243/onderzoeksnr. 22059). Hier kon vastgesteld worden dat ter plaatse sprake is van strandvlakte-afzettingen die afgedekt worden door een dunne laag Hollandveen of door een kleilaag, behorend tot het Laagpakket van Walcheren. De veen- of kleilaag worden op hun beurt afgedekt door een stuifzandpakket, dat vervolgens weer afgedekt wordt door een 0,7 m tot 1,70 m dik pakket recent omgezette grond. Aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische waarden, zoals een voortzetting van de ten westen van de locatie waargenomen humeuze bodems (zie bovenstaande), zijn niet aangetroffen (Burnier 2008).

Gezien de nabijheid van bovengenoemde locaties tot elkaar kan niet uitgesloten worden dat èèn of beide van de langs de Heereweg waargenomen bodems geleidelijk overgaat in de ten (noord)oosten daarvan waargenomen veenlaag.

Op een afstand van circa 375 m ten oosten van de onderzoeklocatie bevindt zich verder het uit de Late Middeleeuwen daterende 'Zeerijdsdijkje' dat als monument van archeologische waarde is aangeduid (monumentnr. 13997).

Op een afstand van 850 m ten oosten van de onderzoeklocatie staat verder een terrein geregistreerd als monument van hoge archeologische waarde. Hier is bij onderzoek een oude bodem aangetroffen en worden sporen en vondsten uit de Vroege en Late Middeleeuwen verwacht (monumentnr. 15752, onderzoekaanmeldingsnr. 6921, onderzoeksnr. 2871).

Ten zuiden, binnen Castricum zelf, staan verder nog drie terreinen als monument van (hoge) archeologische waarde geregistreerd. Het gaat daarbij allereerst om de historische kern zelf, waar vanwege de bekende historische en archeologische gegevens een hoge archeologische waarde aan is toegekend (monumentnr. 13940). Omvang en begrenzing van het als monument aangegeven gebied zijn gebaseerd op historisch kaartmateriaal uit het begin van de 19de eeuw. Direct ten zuiden hiervan bevindt zich een monument van archeologische waarde (monumentnr. 4660). Hier zijn sporen van beakkering uit de Vroege Middeleeuwen aangetroffen.

Ten oosten van de dorpskern staat verder nog de laat-middeleeuwse 'zuidijk' als monument van archeologische waarde geregistreerd (monumentnr. 13941).

Voor een groot gebied direct ten oosten van de locatie is verder in de jaren '80 van de vorige eeuw een grootschalig booronderzoek uitgevoerd (onderzoeksnr. 10313). De resultaten daarvan zijn, voorzover sprake is van individuele vindplaatsen, als aparte waarnemingen in Archis opgenomen. Vier van deze waarnemingen liggen dicht in de buurt van de onderzoeklocatie. De waarnemingen 100371, 100391, 100389 betreffen tijdens het onderzoek aangetroffen aardewerk dat te dateren is in de Late Middeleeuwen. Bij waarneming 1000370 is vroeg-middeleeuws en laat-middeleeuws aardewerk aangetroffen.

Op een terrein ten zuidoosten van de locatie is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd (onderzoekaanmeldingsnr. 5223/onderzoeksnr. 1532). Aanwijzingen voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats zijn daar evenwel niet aangetroffen.

Voor een terrein ten zuiden van de locatie staat verder een bureauonderzoek aangemeld (meldingsnr. 19096/onderzoeksnr. 28628). Geconcludeerd wordt dat op de locatie mogelijk sprake zou kunnen zijn van sporen uit de Romeinse Tijd en Middeleeuwen, maar dat met name sporen uit laatstgenoemd eperiode waarschijnlijk zwaar beschadigd zullen zijn tijdens recent uitgevoerde activiteiten.

Verder staan vele waarnemingen in Archis II geregistreerd, die aangegeven dat het gebied rondom Castricum als vanaf de (Late) IJzertijd door de mens in gebruik is genomen. Deze waarnemingen worden niet nader besproken. Voor een overzicht wordt verwezen naar afb. 4.

6. Verwachte archeologische waarden

Op basis van de in de voorafgaande hoofdstukken gepresenteerde gegevens kan gesteld worden dat de onderzoekslocatie gelegen is op de overgang van strandwal/Oud Duin afzettingen naar de naast gelegen strandvlakte. De exacte datering van de vorming van deze afzettingen is niet bekend, maar ligt tussen 1000 voor en 100 na Chr. In het verleden vormde de hogere en drogere delen van het duinlandschap gewilde vestigingsplaatsen. Archeologische vondsten geven ook aan dat vanaf circa de 4de eeuw voor Chr. sprake was van bewoning rondom Castricum. Ten oosten en zuiden van de locatie bevinden zich verder diverse terreinen waar sporen uit de Prehistorie en/of Romeinse tijd en/of Vroege en Late Middeleeuwen aangetoond zijn of verwacht worden.

Recent uitgevoerd onderzoek heeft uitgewezen dat langs de Heereweg zelf, op circa 130 m ten westen van de hier besproken locatie, nog sprake is van strandwal/Oud Duinafzettingen (meldingsnr. 26554/onderzoeksnr. 20225). Tevens kon daar de aanwezigheid van twee, in het Oud Duin ingeschakelde licht humeuze bodems vastgesteld worden (Jacobs 2008). De top van de bovenste bodem is daarbij aan de westzijde van het desbetreffende terrein gelegen op een hoogte van circa 0,59 m + NAP en lijkt van daaruit in oostelijke richting te dalen tot circa 0,36 m + NAP. Aanwijzingen, zoals vondsten en/of houtskoolpartikels, die erop zouden kunnen duiden dat de bodems menselijk beïnvloed zijn, zijn niet aangetroffen. Op basis van de ligging op de flank en het ontbreken vondstmateriaal is het dan ook waarschijnlijk dat de bodems niet in verband gebracht moeten worden met nederzettingsactiviteiten in het verleden, maar hooguit met een gebruik als akker of weide.

Vastgesteld kon ook worden dat meer oostelijker, op een afstand van circa 150 m van het hier besproken plangebied geen sprake meer is van strandwal/Oud Duin afzettingen, maar alleen van strandvlakte afzettingen (meldingsnr. 29243/onderzoeksnr. 22059). Aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische waarden zijn daar niet aangetroffen en worden op basis van de bodemopbouw ook niet verwacht (Burnier 2008).

De hier besproken locatie bevindt zich precies tussen beide bovengenoemde onderzoekslocaties in. Gezien het in oostelijke richting wegduiken van de aan de Heereweg waargenomen strandwal/Oud Duin afzettingen en daarin ingeschakelde bodems alsook het aflopen van het maaiveld in deze richting lijkt het aanneemlijk dat het hier genoemde plangebied eerder deel uitmaakt van de naastgelegen strandvlakte als van de strandwal/Oud Duin afzettingen (zie ook afb. 3).

Een voortzetting van de westelijk waargenomen bodems tot binnen het plangebied wordt op basis hiervan weinig waarschijnlijk geacht. Indien zij al aanwezig zijn bevindt de top van de bovenste bodem zich in ieder geval dieper als 0,36 m + NAP.

Verder moet gewezen worden op het feit dat op dit moment op de locatie sprake is van de aanwezigheid in de vorige eeuw aangelegde bebouwing. Aangenomen mag worden dat bij de aanleg daarvan de ondergrond al tot op enige diepte is omgezet. De voorgenomen ontwikkeling, die tot circa 0,60 m tot 0,80 m - mv zal reiken, blijft zeer waarschijnlijk binnen dit reeds verstoorde traject.

Samenvattend kan gesteld worden dat het hier besproken plangebied waarschijnlijk deel uitmaakt van de naast de strandwal/Oud Duin afzettingen gelegen strandvlakte en dat een voortzetting van de ten westen ervan waargenomen humeuze bodem onwaarschijnlijk geacht wordt.

7. Advies

Het uitgevoerde bureauonderzoek heeft uitgewezen dat het plangebied gelegen is op de overgang van strandvlakte/Oud Duin afzettingen naar de naast gelegen strandvlakte.

Gezien het in oostelijke richting wegduiken van de aan de Heereweg waargenomen strandwal/Oud Duin afzettingen en daarin ingeschakelde bodems lijkt het echter aanneemlijk dat het hier genoemde plangebied deel uitmaakt van de naastgelegen strandvlakte als van de strandwal/Oud Duin afzettingen.

Een voortzetting van de westelijk waargenomen bodems tot binnen het plangebied wordt op basis hiervan weinig waarschijnlijk geacht.

Verder moet gewezen worden op het feit dat op dit moment op de locatie sprake is van de aanwezigheid in de vorige eeuw aangelegde bebouwing. Aangenomen mag worden dat bij de aanleg daarvan de ondergrond al tot op enige diepte is omgezet. De voorgenomen ontwikkeling, die tot circa 0,60 m tot 0,80 m - mv zal reiken, blijft zeer waarschijnlijk binnen dit reeds verstoorde traject.

Aanbevolen wordt daarom om op de locatie geen verder archeologisch onderzoek uit te voeren.

Mochten tijdens de voorgenomen ontwikkeling echter alsnog (toevals)vondsten worden gedaan, dan dienen deze direct aan de bevoegde overheid gemeld te worden.

Over de onderzoeksresultaten en het daarop gebaseerde advies dient evenwel contact opgenomen te worden met de bevoegde overheid, de gemeente Castricum.

Literatuur

ANWB, 2004: *Topografische Atlas Noord-Holland 1:25.000*, ANWB bv, Den Haag.

Berendsen, H.J.A., 2000: *Landschappelijk Nederland*, Assen.

Berendsen, H.J.A., 2004: *De vorming van het land, Inleiding in de geologie en de geomorfologie*, Assen.

Burnier, C. Y., 2008: Locatie 'Heereweg II' te Bakkum, gemeente Castricum, Een inventariserend veldonderzoek, *Jacobs & Burnier, Standaard Archeologisch Rapport (STAR) 189*, Amsterdam.

Jacobs, E., 2008: Locatie 'Heereweg 89' te Bakkum, gemeente Castricum, Een inventariserend veldonderzoek, *Jacobs & Burnier, Standaard Archeologisch rapport (STAR) 171*, Amsterdam.

KNA, 2006: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, 2006, versie 3.1*, SIKB, Gouda.

Lange, S., E.A. Besselsen & H. Van Londen, 2004: Het oer-IJ estuarium, Archeologische Kennis Inventarisatie, *AACpublicaties 12*, Amsterdam

Mulder de, E.E.J., Geluk, M.C., Ritsema, I.L., Wetserhof, W.E., Wong, T.E., 2003: *De ondergrond van Nederland*, Groningen/Houten.

Rappol, M. & Soonius, C.M., 1994: *In de bodem van Noord-Holland, Geologie en archeologie*, Amsterdam.

Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1990: *Grote Historische Atlas van Nederland, West-Nederland 1839 - 1859*, Groningen.

Verantwoording

Afbeeldingen

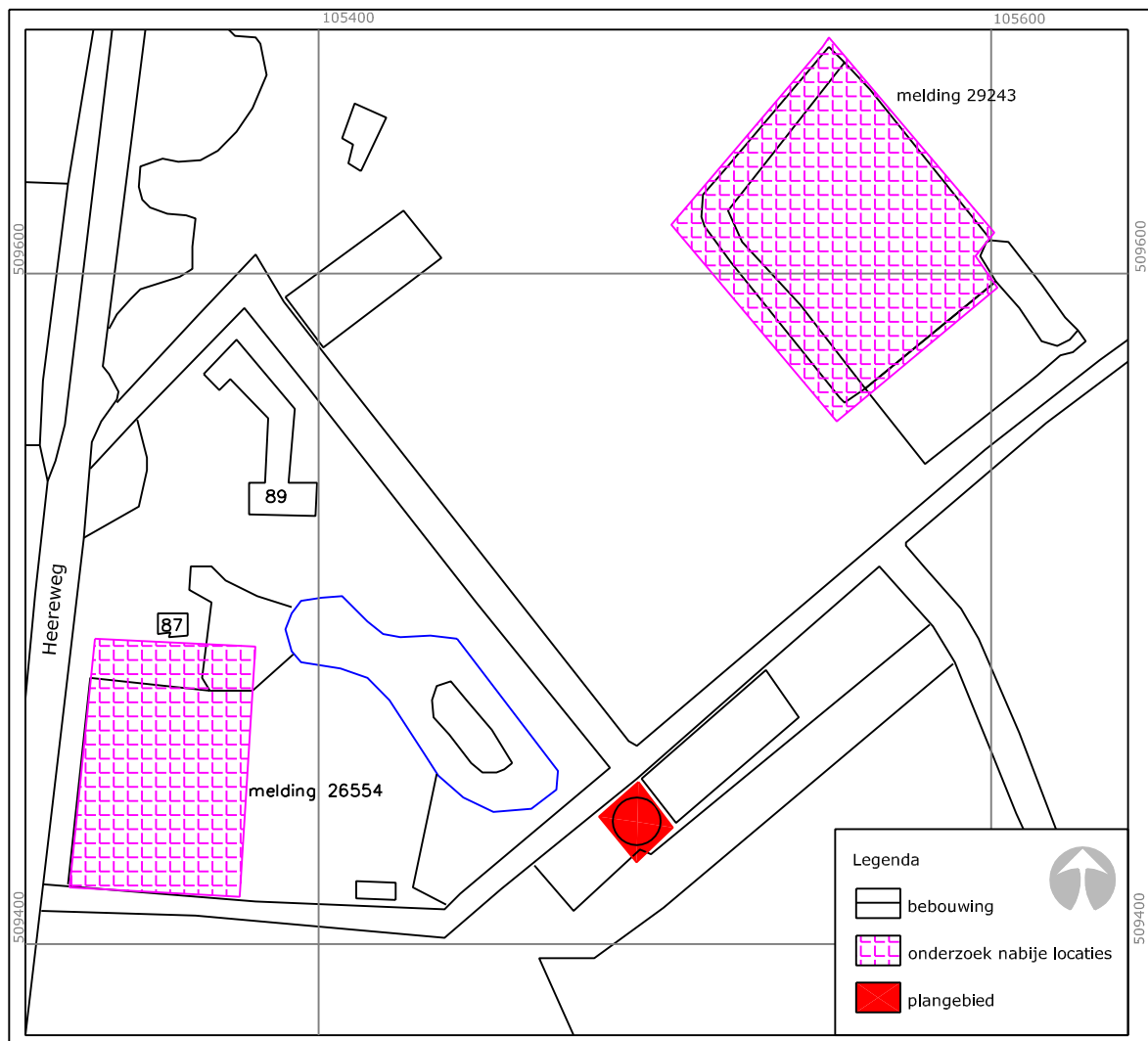
- afb. 1: Locatie plangebied, *ANWB 2004*
- afb. 2: Locatie plangebied, *Jacobs & Burnier, archeologisch projectbureau & www.maps.google.nl*
- afb. 3: Hoogte plangebied, *bron: www.ahn.nl*
- afb. 4: Bodem plangebied, *bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed*
- afb. 5.1: Uitsnede kaart Jan Jansz. Dou betreffende 't Hoogh-heemraetschap vande Uytwaterende Sluysen in Kennermerlant ende west-Vriesland uit 1680 (druk 1682) , *bron: www.waterland.pictura.dp.nl*
- afb. 5.2: Uitsnede Grote Historische Atlas van Nederland 1839 - 1859 , *bron: Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1990*
- afb. 5.3: Uitsnede Bonnekaart 1900, *bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed*
- afb. 6: Uitsnede Archis II, *Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed*

Bestanden

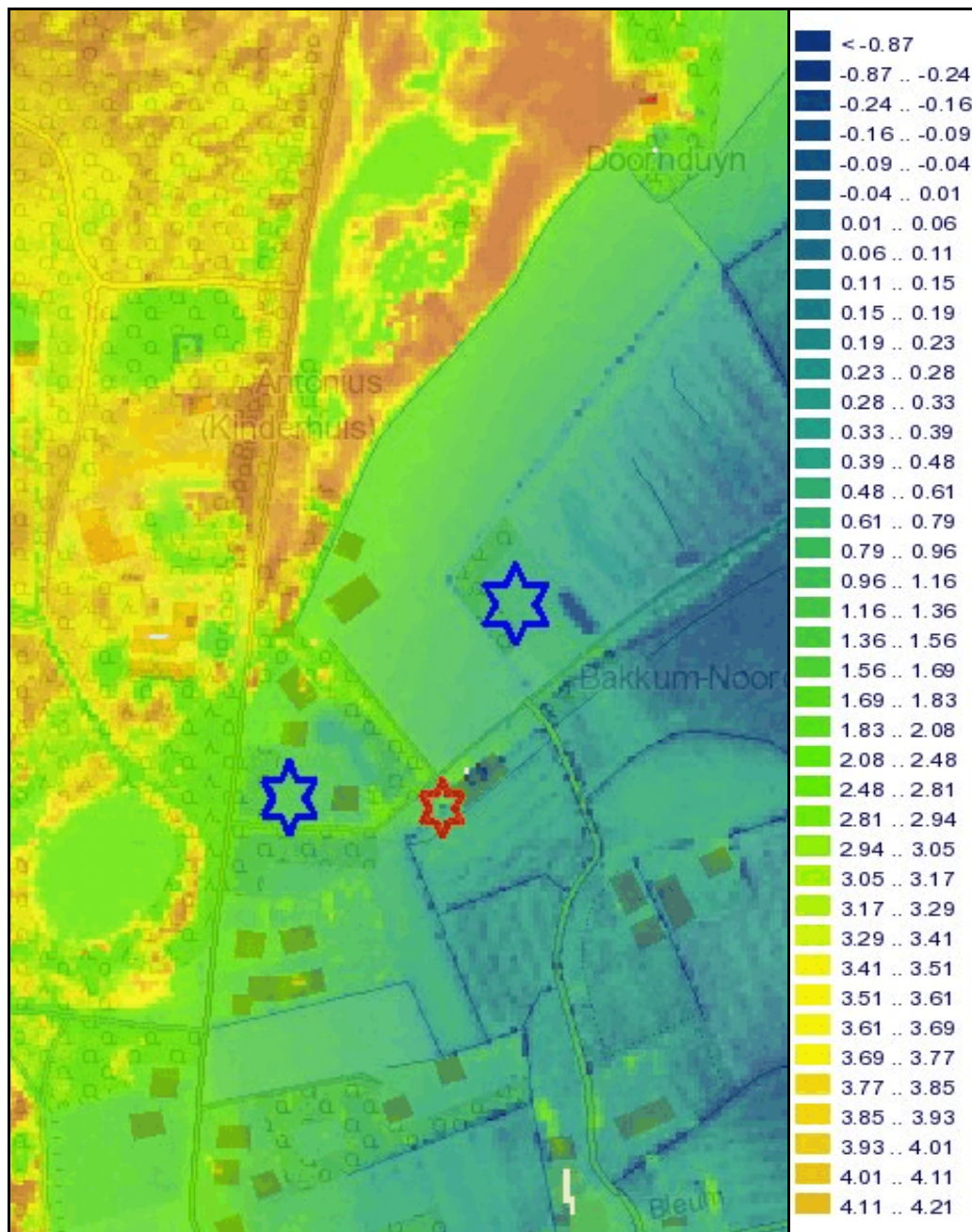
09054.bureauonderzoek.def.wpd
09054.bureauonderzoek.afbeelding01.def.wpd
09054.bureauonderzoek.afbeelding02.def.dwg
09054.bureauonderzoek.afbeelding03.def.wpd
09054.bureauonderzoek.afbeelding04.def.dwg
09054.bureauonderzoek.afbeelding05.def.wpd
09054.bureauonderzoek.afbeelding06.def.pdf

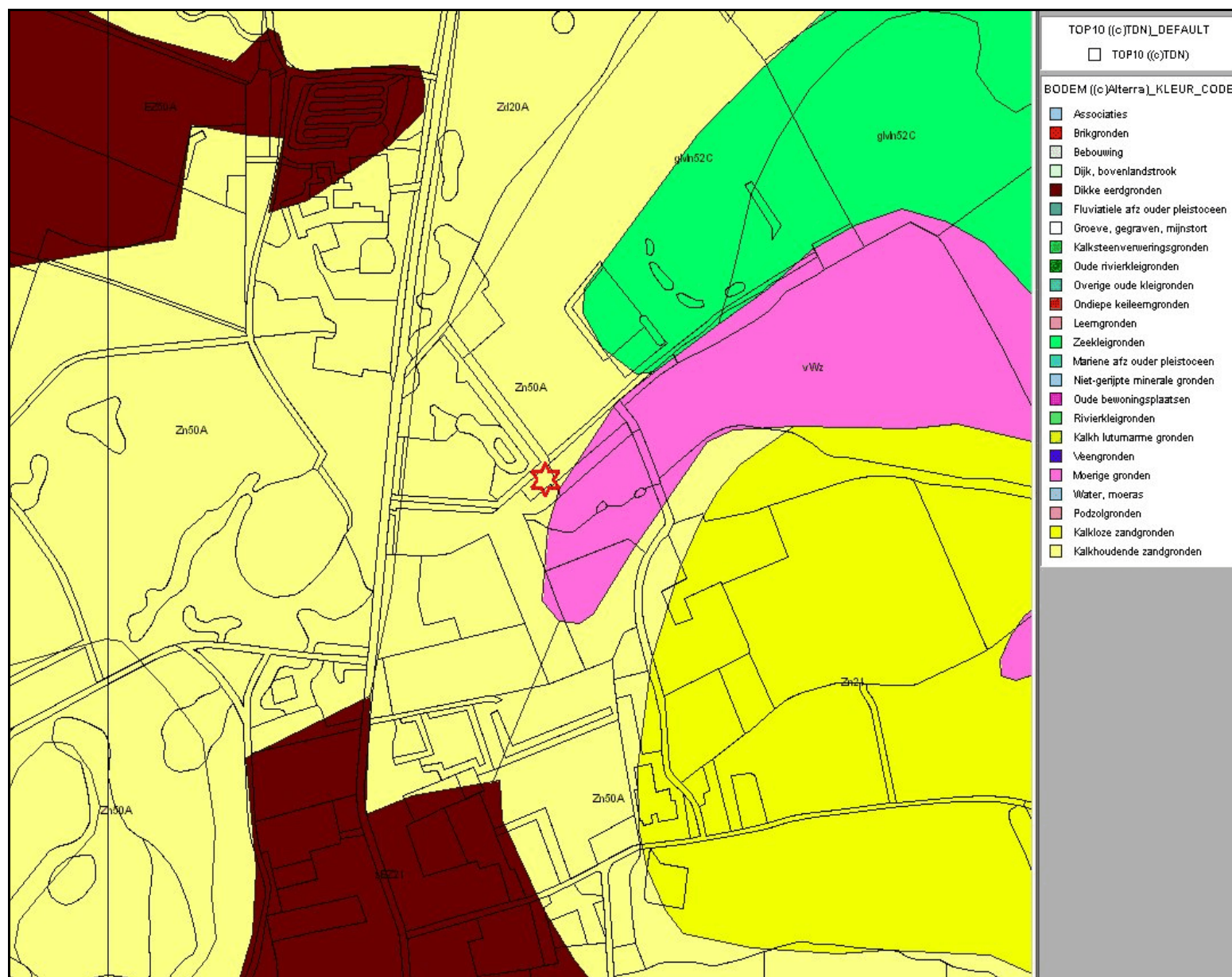
Afb. 1: Onderzoekslocatie op beide kaarten in rood aangegeven (bron: ANWB 2004).

Afb. 2: Plangebied en nabij gelegen locaties onderzoek. Zie voor beschrijving hoofdstuk 5.2.

Afb. 3: Uitsnede AHN (www.ahn.nl). Plangebied is met een rode ster aangegeven. Recente onderzoeken ten westen en ten oosten zijn met een blauwe ster aangegeven (zie hoofdstuk 5.2).

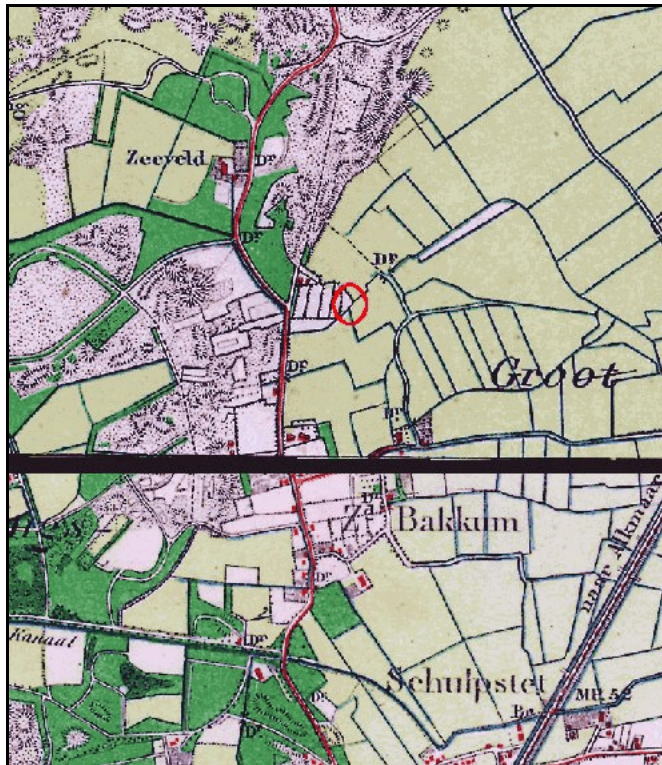
Afb. 4: Uitsnede Bodemkaart (Archis II, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed). Plangebied is met een rode ster aangegeven.

Afb. 5.1: Uitsnede kaart Jan Jansz. Dou 1680 (druk 1682). Positie onderzoekslocatie globaal met een rode cirkel aangegeven.

Afb. 5.2: Grote Historische Atlas van Nederland 1839 - 1859. Positie onderzoekslocatie is globaal met een rode cirkel aangegeven.

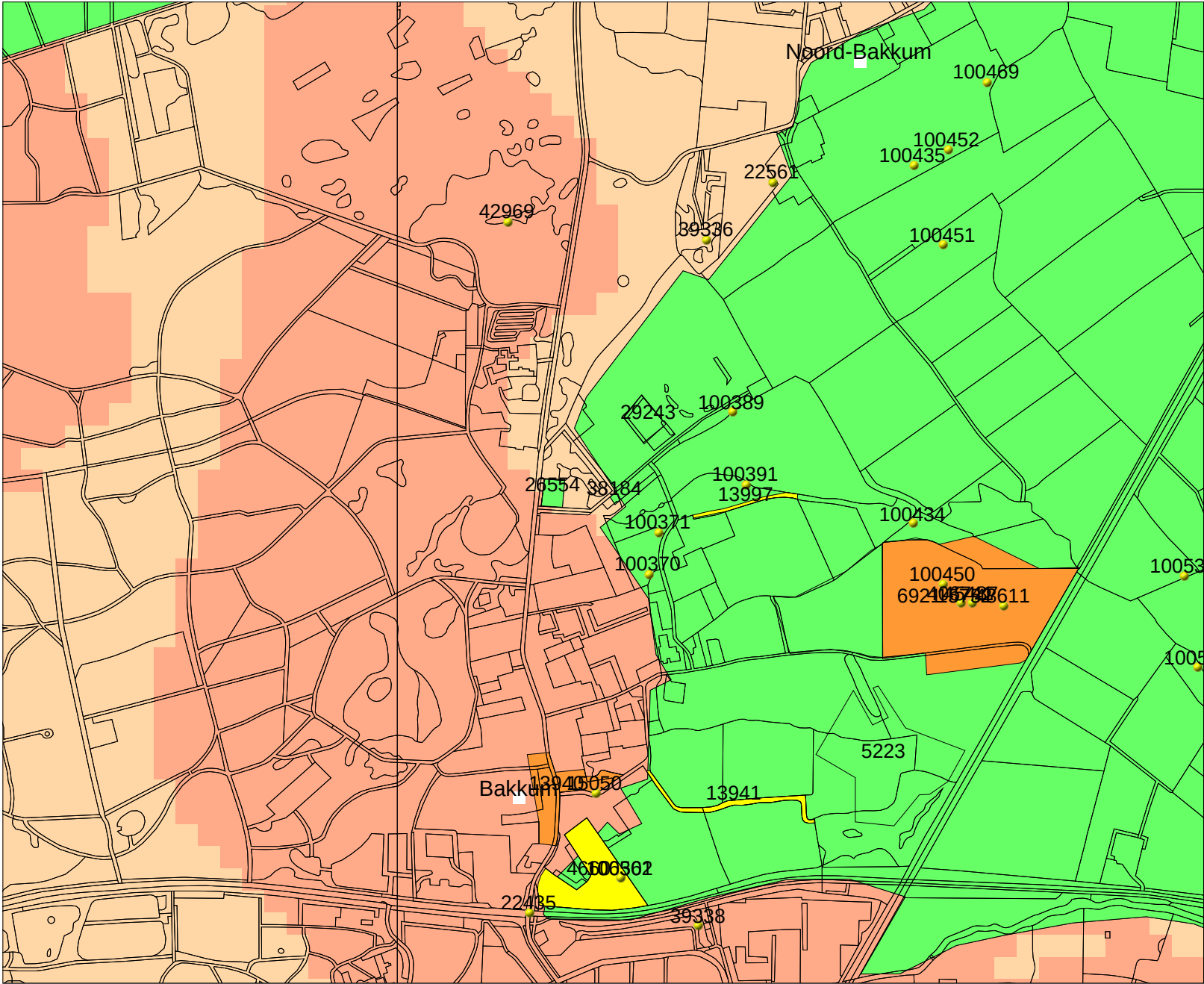
Afb. 5.3: Uitsnede Bonnekaart 1900. Positie onderzoekslocatie is globaal met een rode cirkel aangegeven.

Afb. 6: Uitsnede Archis II

november 2009

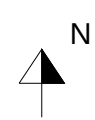
Locatie 'Heereweg', gemeente Castricum (meldingsnr. 38184)

106823 / 510557

Legenda

- PLAATSNAMEN
- VONDSMELDINGEN
 - WAARNEMINGEN
 - TOP10 ((c)TDN)
- MONUMENTEN
- archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd
 - ONDERZOEKEN
 - ONDERZOEKSMELDINGEN
- IKAW
- zeer lage trefkans
 - lage trefkans
 - middelhoge trefkans
 - hoge trefkans
 - lage trefkans (water)
 - middelhoge trefkans (water)
 - hoge trefkans (water)
 - water
 - niet gekarteerd

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

104108 / 508340